

δ.π., σ. 283 καὶ 443, Ν. Μοσχονᾶ, "Ἐκθεση τοῦ 'Αντιπροβλεπτῆ "Ἄσου 'Αμβροσίου Corner (1597), τόμος «Μνημόσυνον Σοφίας 'Αντωνιάδης» Βενετία 1974, σ. 251).

18

Τ.Ι.Α.Κ., Ν.Α.Κ. Νοτάριος Καρναντινὸς ἱερεὺς Γεώργιος 14 (Φ. Κ 30), βιβλίον συμβολαίων 1585 - 1600, φ. 70^v.

1593 Σεπτεμβρίου 18.

Π ε ρ ί λ η ψ η : Στὸ σπίτι τοῦ Βεντούρα "Αννινου στὸ προάστειο τοῦ Κάστρου τῆς Κεφαλονιάς ὁ Γαλιᾶτσος Κουρούκλης κάνει συμφωνία νὰ δώσῃ τὴν θυγατέρα του 'Αγγέλω γιὰ δεκαπέντε χρόνια στὸν μισὲρ Βεντούρα "Αννινο νὰ δουλεύῃ στὸ σπίτι του. 'Η κοπέλλα ποὺ εἶναι μπροστὰ στὴ συμφωνία δίνει μὲ εὐχαρίστηση τὴν συγκατάθεσή της. "Οροι τῆς συμφωνίας εἶναι νὰ προσφέρῃ κάθε δουλιὰ μέσα καὶ ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι, ὅπως εἶναι καθιερωμένο γιὰ τὶς δουλεῦτρες τῶν σπιτιῶν, ζώντας στὸ σπίτι ἡθικὰ καὶ χωρὶς νὰ κλέβῃ. Σὲ περίπτωσι ἀνήθικης συμπεριφορᾶς θὰ τὴν διώχνῃ χωρὶς καμμιά ἀποζημίωσι γιὰ τὴν δουλιὰ ποὺ ἐν τῷ μεταξὺ ἔχει προσφέρει. Μὲ τὴν σειρά τοῦ ὁ Βεντούρας "Αννινος ὑποχρεώνεται, ἐφ' ὅσον τηρηθοῦν τὰ πάρα πάνω, νὰ τῆς μετρήσῃ στὰ δεκαπέντε χρόνια τριάντα δουκάτα ἀμοιβὴ τῆς δουλειᾶς της καὶ νὰ τῆς παραχωρῇ τὰ ροῦχα καὶ παπούτσια ποὺ εἶναι καθιερωμένα γιὰ τὶς δουλεῦτρες τῶν σπιτιῶν. 'Ο πατέρας παίρνει προκαταβολὴ γιὰ τὴν δουλιὰ τῆς κόρης τοῦ τριάμισυ φλωριὰ χωρὶς δικαίωμα νὰ ζητήσῃ στὸ ὑπόλοιπο διάστημα ἄλλο τίποτε μέχρι τὴν τελικὴ ἐξόφλησι ποὺ θὰ παίρνη τὸ ὑπόλοιπο ἢ ἴδια ἢ 'Αγγέλω. Ξεκαθαρίζουν εἰδικὰ πὼς ἂν σ' αὐτὸ τὸ διάστημα πεθάνῃ ἢ κοπέλλα, νὰ πληρώνεται ὁ πατέρας τὴν δουλειὰ ποὺ ἔχει κάμει. 'Εφ' ὅσον γιὰ ὁποιοδήποτε λόγο ὁ πατέρας θελήσῃ νὰ τὴν πάρῃ ἐνωρίτερα ἀπὸ τὴν προθεσμίαν τῆς συμφωνίας, ὅχι μόνο δὲν θὰ πληρώνεται γιὰ τὸν καιρὸ ποὺ ἔχει δουλέψῃ ἀλλὰ θὰ ἐπιστρέφῃ καὶ τὰ τριάμισυ φλωριὰ στὸν "Αννινο. Μάρτυρες στὴν συμφωνία εἶναι ὁ 'Αλίσανδρος Φόρτος καὶ ὁ 'Αντώνης Μάνεσης ἀπὸ τὸ χωριὸ Μοναστήρι.

Τ ὁ κ ε ί μ ε ν ο τ ο ὺ ἐ γ γ ρ ά φ ο υ .

αφ' ἣγ. 'Εν μι(νὶ) Σεπτεμβρίου ιη. Ι(νδικτιῶν) ς. 'Εν τὸ ἐξόπουργο Καστροῦ Κεφαληνί(ας) ἐν τῇ² οἰκίᾳ τοῦ μ(ισέ)ρ Βετοῦρα 'Αννινου ἦλθαν εἰς τὸν παρὼν καὶ τέλι(ον) σινηβασμον³ / ὁ κῦρ Γαλιᾶτζος ὁ Κουρούκλης μὲ τὸν μ(ισέ)ρ Βετοῦρα "Αννινο. Καὶ δίδῃ ὁ ριθ(εῖς) κῦρ⁴ / Γαλιᾶτζος ἀπὸ τὴν σύμερον τὴν θυγατέρα του τὴν 'Αγγέλο τοῦ αὐτοῦ⁵ / μ(ισέ)ρ Βετοῦρα δια δουλεύτρα του. 'Ομίως παρὼν καὶ ἡ αὐτ(ή) Ἀγγέλο ευχαρη⁶ / στατ(αι) νὰ σταθῇ νὰ δουλεύσι τὸν αὐτὸν μ(ισέ)ρ Βετοῦρα. Καὶ ἐπιδ(ή) ὁ ἀνοθε κῦρ Γαλη⁷ / ατζος καὶ πατήρ της τὴν ἐπαραδίδῃ με τὸν παρὼν σινηβασμόν⁸ / ὅτι νὰ σταθ(ῇ) ἀπὸ τὴν σύμερον χρόνους δεκαπέντε ἐρχάμενους νὰ

δου⁹ / λευσι τὸν αὐτὸν μ(ισέ)ρ Βετοῦρα να ἔνε εἰς πάσα δουλήα καὶ στράτα¹⁰ / ομπλη-
γάδα καὶ ος καλὴ θεράπενα καὶ τιμητικὰ εἰς τὸ σπίτι του καὶ¹¹ / με τὴν τιμὴ της
καὶ χώρησ νὰ τοῦ πάρη τίβοτες κλευτὸ ἀπο το σπιτι του.¹² / Καὶ τὴν κάθ(ε) φορὰν
ὁποῦ δὲν ἔνε εἰς το σπίτι του με τὴν τιμὴ της να τὴν ευ¹³ / γάνη ἀπο το σπίτι
του χώρησ τίβοτες πληρομή καὶ ρόγα της δου -φ71r- ¹⁴ / λευσης της. Καὶ δουλευον-
τας καὶ στεκοντας τιμητικὰ εἰς τοὺς δεκαπεντ(ε) χρόνους ἐμπ(αίνει)¹⁵ / ὀπλυνγα-
δος ὁ αὐτὸς μ(ισέ)ρ Βετοῦρας να τ(ῆς) δοσι δια ρογα τον δεκαπεντ(ε) χρόνον καὶ
εξο¹⁶ / φλησην πληρομή της δουκατα τριᾶντα (η)τι 30 καὶ ἐντιμασία καὶ ποδεμ(ή)
οσι¹⁷ / χαλάσι εἰς το σπίτι του καθὼς φοροῦν καὶ πορεύοτ(αι) ὅλες η δουλευτρες.
Καὶ τὴν σύμερον¹⁸ / ομολογησε ὁ ριθ(εῖς) κῦρ Γαλιᾶτζος πὸς ἔλαβε ἀπο τὸν μ(ισέ)ρ
Βετοῦρα ἀπάνον διὰ τὴν δου¹⁹ / λευσην ὁποῦ μελ(ει) να δουλεύσι ἡ αὐτ(ή) θηγα-
τέρα του φλορία τρία ἡμισι ητ(ι) Γ (ημισυ). Καὶ τὸ²⁰ / ρέστο ὅπου τὴν ἀκαρτερῇ
εἰς τὴν δούλευσι της να μὴν τοῦ δοσ(η) πλέ(ον) τήβοτες οὔτε²¹ / να ὑπόρῃ να τον
εστενεύσι να τον δόσ(η) με κανένα κρητήρι(ον) μόνον σώνοντας τὸν²² / ἄνοθε καιρὸν
ηγουν τοὺς δεκαπέντ(ε) χρόνους να τὰ δῆδη καὶ παίρνη τα ἡ ριθ(εῖσα) 'Αγγέλο.
'Εξε²³ / καθαρίζουν καὶ ἐτοῦτο καὶ ἤθελε ἀποθάνη η αὐτ(ή) 'Αγγέλο να πληρό(νη)
τὴν δούλευσην:²⁴ / της τοῦ αὐτου π(ατ)ρ(ὸ)ς της ἀραζονω το ὅσῳ ἤθελ(ε) ἔχη δου-
λεμένο. Καὶ ποτ(έ) να μὴν δεν²⁵ / ὑμπορῇ ὁ ριθ(εῖς) κῦρ Γαλιᾶτζος να τῆς ὑπῇ με
κανέναν μόνον να τὴν εὐγάλη ἀπο τὸν²⁶ / αὐτῶν χορησ να σωσι τον καιρό της. Καὶ
ἂν αὐτὸς τὴν ἤθελε εὐγάλη με κανένα μόνον²⁷ / καὶ τρόπον να μὴν τῆς ηθελ(ε) δοση
τίβοτ(ες) διὰ ρόγα της εἰς τὸν καιρον ὁποῦ ἤθελ(ε) ἔχη δου²⁸ / λεμέν(ον) μόνον να τα
χα(νη) καὶ δη(νη) καὶ τοῦ αὐτου μ(ισέ)ρ Β(ε)τουρα καὶ τα ἄνοθε φλορία τρια ημισυ
²⁹ / ὁποῦ ὁμολογᾷ πὸς ἔλαβε. Καὶ οὔτος ἐπῆσαν ὑπὸ μαρτυρί(ας) κῦρ 'Αλησαν-
δρου Φόρτου³⁰ / καὶ κῦρ 'Αντώ(νη) Μανεση ἀπὸ τὸ Μοναστήριον.

ΣΧΟΛΙΑ

Τὸ ἔγγραφο ἀντιπροσωπευτικὸ πολλῶν ἀναλόγων συμφωνιῶν τὰ χρόνια αὐτά.
Στιχ. 1. 'Ινδικτιῶν ς. 'Ορθό: 'Ινδικτιῶν ζ.

2. μισέρ Βετοῦρα 'Ανινοῦ. Γιά τοὺς 'Αννίνους ἐκεῖνο ποὺ
μπορεῖ νὰ εἰπωθῇ μὲ βεβαιότητα εἶναι πὼς ἡ οἰκογένεια ὑπάρχει στὴν Κεφα-
λονιά ἀπὸ τὸν ΙΓ' αἰῶνα (Τζαννετάτου, ὁ.π., σ. 140). 'Ο Τσιτσέλης δίνει πολλὰ
στοιχεῖα γιὰ τὴν ἀξιόλογη αὐτῇ οἰκογένεια πολεμιστῶν, πολιτικῶν, ἱερωμένων ἀλλὰ
καὶ ἀνθρώπων τῶν τεχνῶν καὶ τῶν γραμμάτων (Τσιτσέλης, ὁ.π., σ. 3-10). 'Η οἰκο-
γένεια πολυάνθρωπη καὶ ἀξιόλογη ὑπάρχει μέχρι σήμερα στὴν Κεφαλονιά.

3. Γαλιᾶτζος ὁ Κουρούκλης. Κατὰ τὸν Τσιτσέλη ὁ γενάρχης
τῆς οἰκογένειας Βενέδικτος Κουρούκλης καταγόταν ἀπὸ τὴν 'Ηπειρο καὶ ἦταν εὐγε-

νής καὶ αὐλικὸς τοῦ Λεονάρδου (Β΄;) Τόκου ποὺ τοῦ παραχώρησε κτήματα καὶ προνόμια στὴν Κεφαλονιά τὸ 1454 (Τσιτσέλη, ὅ.π., σ. 853). Ποιὰ ἡ σχέση τοῦ ἀρχικοῦ αὐτοῦ Κουρούκλη με τοὺς σημερινούς Κουρούκληδες τῆς Παλικῆς καὶ με τὸ χωριὸ Κουρουκλᾶτα δὲν εἶναι εὐκόλο νὰ πιθανολογηθῇ. Πάντως ἡ οἰκογένεια πολυάνθρωπη ὑπάρχει μέχρι σήμερα.

13. ρ ο γ α. Κατὰ τὸν Λάζαρη ἀπὸ τὸ rogare = μισθός (Χ. Λάζαρη, «Τὰ Λευκαδίτικα», Ἰωάννινα 1970, σ. 152). Καὶ ὁ Ζώης τὸ ἐρμηνεύει «ἀνταμοιβή», «μισθὸς ὑπηρέτου» ἢ «στρατιώτου» (Ζώης, ὅ.π., σ. 411).

19. φ λ ο ρ ί α. Τουλάχιστον γιὰ τὴν ἐποχὴ αὐτὴ (δεύτερο μιστὸ τοῦ ΙΣΤ' αἰώνα) τὸ φλωρὶ εἶναι ἴσο με τὸ δουκάτο (Ζώης ὅ.π., τόμος Α', σ. 180).

24. α ρ α ζ ο ν ω. Πιθανὸν τονισμένο εἶναι «ἀράζονω» ἀπὸ τὸ arreso-a. (παθητικὴ μετοχὴ τοῦ arrendersi = παραχωρῶ).

26. μ ό δ ο ν. Ἀπὸ τὸ modo = μέθοδος.

29. Α λ η σ ά ν δ ρ ο υ Φ ό ρ τ ο υ. Ποιὰ ἡ σχέση τούτης τῆς οἰκογένειας με τὴν οἰκογένεια Φορτίου τῆς Κέρκυρας καὶ ἂν ὑπάρχῃ τέτοια σχέση δὲν εἶναι γνωστὸ (Α. Βροκίνη, Παλατινῆς Κομητείας προνομιακὰ δικαιώματα ἐν Κερκύρα, «Κερκυραϊκὰ Χρονικά», τόμος XVII (1973), σ. 127 - 138). Ὅσο γιὰ τὴν ἀναφερόμενη ἀπὸ τὸν Ζώης οἰκογένεια Φορτόση ἀπὸ τὸ Λιζούρι, (Ζώης, ὅ.π., σ. 686) μᾶλλον εἶναι ἡ οἰκογένεια Φόρτου ποὺ ἐδῶ ἀναφέρεται καὶ ποὺ ὑπάρχει μέχρι σήμερα στὴν Κεφαλονιά.

30. Ἀ ν τ ώ ν η Μ α ν ε σ η. Γνωστὴ οἰκογένεια πολεμιστῶν ποὺ ἔρχεται στὴν Κεφαλονιά στὶς ἀρχὲς τοῦ ΙΣΤ' αἰώνα (Κ. Σάθα, Ἑλληνικὰ Ἀνέκδοτα, τόμοι 1-2, Ἀθῆναι 1867, σ. ρκζ'). Πιθανότατα ἀπὸ τὴν Ἡπειρο ἀφοῦ στὸ χωριὸ Μοναστήρι κατοικοῦν καὶ ἄλλοι ποὺ ἔρχονται ἀπὸ τὴν Ἡπειρο. Ἡ οἰκογένεια ὑπάρχει μέχρι σήμερα στὴν Κεφαλονιά.

19

Τ.Ι.Α.Κ., Ν.Α.Κ. Νοτάριος Σουριᾶνος ἱερεὺς Γιάκουμος 17 (Φ.Σ. 34), βιβλίον συμβολαίων 1593 - 1594, φ. 188 r.

1594 Ἰανουαρίου 27.

Π ε ρ ί λ η ψ η : Ὑστερα ἀπὸ διένεξη ἀνάμεσα στὸ Γουλιάμο Στεφανίτση καὶ τὸν παπᾶ Φίλιππο Φράγκο ποὺ ἔφθασε μέχρι τὴν Βενετσιάνικη δικαιοσύνη, ὁ πρῶτος κάνει τὴν πάρα κάτω δήλωση στὸ Κάστρο τῆς Κεφαλονιάς μπροστὰ στὸ νοτάριο ποὺ τὴν καταχωρεῖ στὸ βιβλίο του. Δηλώνει ὅτι τιμᾷ καὶ τώρα ἀλλὰ τιμοῦσε καὶ ἀπὸ παλαιότερα τὴν πρεσβυτέρα τοῦ παπᾶ Φίλιππου Φράγκου καὶ τὸ ἐπιβεβαιώνει με τὴν τωρινὴ ἐγγραφὴ δήλωση του. Βεβαιώνει ἐπίσης πὺς δὲν ἐκφράσθηκε ποτὲ συκοφαντικὰ ἐναντίον της, καὶ κάθε ἀντίθετη πληροφορία ποὺ δόθηκε εἶχε δόλο καὶ